

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Teologie Ortodoxă
1.3 Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4 Domeniul de studii	Teologie (interdisciplinar cu domeniul Psihologie)
1.5 Ciclu de studii	Master
1.6 Specializarea/Programul de studii	CONSILIERE PASTORALĂ ȘI ASISTENȚĂ PSIHO-SOCIALĂ

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Aspecte fundamentale ale antropologiei creștine						
2.2 Titularul activităților de curs	Pr. conf. univ. dr. Grigore Dinu Moș						
2.3 Titularul activităților de seminar	Pr. conf. univ. dr. Grigore Dinu Moș						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DF

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					34
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					14
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități:					1
3.7 Total ore studiu individual		83			
3.8 Total ore pe semestru		125			
3.9 Numărul de credite		5			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	
4.2 de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Frecventarea cursului în proporție de 70% Studentii se vor prezenta la cursuri și seminarii cu telefoanele mobile închise
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Termenul predării și susținerii lucrării de seminar este stabilit de titular de comun acord cu studenții. Nu se acceptă cererile de amânare decât pe motive obiectiv întemeiate. Nu sunt acceptate lucrările care nu sunt elaborate în conformitate cu exigențele și metodologia de elaborare și expunere a unei lucrări științifice (studierea temei pe baza bibliografiei indicate și expunerea cu respectarea metodologiei citării).

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Să cunoască terminologia de specialitate utilizată în antropologia creștină; • Să demonstreze capacitatea de folosire adecvată a noțiunilor de antropologie creștină; • Să își formeze capacitatea de înțelegere și predare a învățaturii creștine despre om în contextul cultural al societății contemporane; • Să își formeze capacitatea de contraargumentare și de susținere a concepției creștine despre om în raport cu alte curente antropologice • Să dezvolte deprinderi de utilizare corectă a rațiunii în explicarea și predarea unor adevăruri de credință • Să identifice și să aleagă metodele optime de predare și transmitere a conceptelor fundamentale ale antropologiei creștine
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Să demonstreze preocuparea pentru perfecționarea rezultatelor activității profesionale prin asumarea de roluri într-o echipă multidisciplinară de muncă; • Să asume implicarea în activități de cercetare, cum ar fi: documentarea, elaborarea unor sinteze bibliografice adecvate, eventual a unor referate și articole de specialitate; • Să participe la proiecte, având caracter științific și să demonstreze capacitatea de a identifica oportunități pentru propria formare profesională în viitor. • Aplicarea spiritului critic, bazat pe argumente și informații preluate din texte • Analiza și interpretarea textelor • Comparația și sinteza mai multor texte care dezbat aceeași temă

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea concepției creștine despre om în contextul cultural al lumii contemporane.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Să înțeleagă bazele revelaționale ale antropologiei creștine. • Să înțeleagă specificul concepției creștine despre om, creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. • Să înțeleagă constituția dihotomică a omului și menirea sa în raport cu Dumnezeu și cu lumea. • Să cunoască și concepțiile despre om din alte culturi și religii, care în raport cu viziunea antropologică creștină, apar ca fiind reductive sau unilaterale. • Să dezvolte abilitățile argumentative ale studenților în sensul obiectivelor precizate anterior.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Curs introductiv. Conceptele fundamentale ale antropologiei creștine. Specificul antropologiei creștine. Antropologia creștină – parte a teologiei dogmatice	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
2. Triadologia și cosmologia – premise ale antropologiei creștine a) Motivul și scopul creației lumii; lumea, operă a iubirii Sfintei Treimi, destinată transfigurării. b) Logosul divin și raționalitatea creației. c) Crearea lumii și solidaritatea omului cu semenii lui și cu natura (Pr. Dumitru Stăniloae) d) Lumea, operă rațională a lui Dumnezeu pe măsura rațiunii umane în progres continuu spre sensuri tot mai înalte ale ei (Pr. Dumitru Stăniloae) e) Lumea ca dar al lui Dumnezeu implicând crucea (Pr. Dumitru Stăniloae)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 prelegeri

f) Interpretarea zilelor creației din perspectiva Tradiției patristice și în orizontul cultural al lumii contemporane. g) creaționism versus evoluționism		
3. Crearea omului și chipul lui Dumnezeu din om a) crearea omului – act special al lui Dumnezeu b) crearea omului după chipul și asemănarea lui Dumnezeu; accepțiuni ale chipului lui Dumnezeu din om. c) constituția hristologică a omului	prelegere, dezbateră sau discuție colectivă	1 prelegere
4. Constituția dihotomică a omului: trup și suflet a) dihotomism sau trihotomism? b) omul trupesc, omul psihic și omul duhovnicesc	prelegere, dezbateră sau discuție colectivă	1 prelegere
5. Originea neamului omenesc și originea sufletului a) concepția monogenică cu privire la originea omenirii b) teorii privind originea sufletului: teoria preexistenței, traducionismul, creaționismul.	prelegere, dezbateră sau discuție colectivă	1 prelegere
6. Menirea sau scopul omului: a) îndumnezeirea și unirea sa cu Dumnezeu prin hristificare și înduhovnicire b) transfigurarea și unificarea creației în Dumnezeu.	prelegere, dezbateră sau discuție colectivă	1 prelegere
7. Potențialitățile alternative ale omului în raport cu lumea și factorii care actualizează potențialitățile multiple ale lumii (Pr. Stăniloae)	prelegere, dezbateră sau discuție colectivă	1 prelegere
8. Starea primordială a omului a) paradoxul libertății b) caracterul ambivalent al stării primordiale (al nemuririi și nesticăciunii)	prelegere, dezbateră sau discuție colectivă	1 prelegere
9. Căderea omului și distorsionarea chipului lui Dumnezeu din om a) în raport cu Dumnezeu, cu sine însuși și cu lumea b) caracterul ambiguu, contradictoriu și amăgitor al stării căzute a omului (Pr. Dumitru Stăniloae)	prelegere, dezbateră sau discuție colectivă	1 prelegere
10. Înțelesul „pomului cunoștinței binelui și răului” și al „pomului vieții” în viziunea Sfinților Părinți	prelegere, dezbateră sau discuție colectivă	1 prelegere
11. Păcatul strămoșesc a) urmările păcatului strămoșesc b) universalitatea păcatului strămoșesc c) transmiterea păcatului strămoșesc	prelegere, dezbateră sau discuție colectivă	1 prelegere
12. Înțelesul „hainelor de piele” în concepția Sfinților Părinți și în teologia contemporană (Pannayotis Nellas). Spre o antropologie a transfigurării.	prelegere, dezbateră sau discuție colectivă	1 prelegere
13. Resemnificarea hristologică și eshatologică a antropologiei și relevanța ei pentru omul contemporan a) Divino-umanitatea – concept fundamental al antropologiei creștine. b) Măsura omului – măsura lui Hristos, Dumnezeu – om (Sf. Iustin Popovici). c) Antropologia creștină în raport cu alte concepții despre om. d) Importanța și actualitatea antropologiei creștine.	prelegere, dezbateră sau discuție colectivă	1 prelegere

Bibliografie

1. Vladimir Lossky, *Teologia mistică a Bisericii de Răsărit* (1944 Paris), trad. de pr. Vasile Răducă, Anastasia, București, 1990
2. Nicolae Chițescu, Pr. Isidor todoran, Pr. Ion Petreună, Pr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică și Simbolică*, vol. I, Ed. IBMBOR, București, 1958
3. Paul Evdokimov, *Ortodoxia*, trad. de IPS Irineu Ion Popa, Ed. IBMBOR, București, 1996
4. Pr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. I, Ed. IBMBOR, București, 1978, 1997, 2003
5. Nikos A. Matsoukas, *Teologie Dogmatică și Simbolică*, vol. II, trad. de Nicușor Deciu, Ed. Bizantină, București, 2006
6. Pr. Ion Bria, *Tratat de Teologie Dogmatică și Ecumenică*, Ed. România Creștină, București, 1999
7. Pr. Dumitru Popescu, *Iisus Hristos Pantocrator*, Ed. IBMBOR, București, 2005.
8. Valer Bel, *Omul colaborator cu Dumnezeu în cadrul creației*, în *Medicii și Biserica*, nr. IV, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2006
9. Karl Christian Felmy, *Dogmatica experienței eclesiale*, trad. de pr. prof. dr. Ioan Ică sr., Editura Deisis, Sibiu, 1999
10. Panayotis Nellas, *Omul - animal îndumnezeit. Perspective pentru o antropologie ortodoxă*, trad. diac. Ioan I. Ica jr., Editura Deisis, Sibiu, 2002.
11. John Romanides, *The Ancestral Sin*, translation with an Introduction by George S. Gabriel, Zephyr, Ridgewood, 2008.
12. George Florovski, *Biserica, Scriptura, Tradiția. Trupul viu al lui Hristos*, trad. din limba engleză de Florin Caragiu și Gabriel Mândrilă, Editura Platytera, Colecția Isihasm, București, 2005.
13. Hilarion Alfeyev, *Le Mystère de la foi, Introduction à la théologie dogmatique orthodoxe*, traduit du russe par Michel Evdokimov, Editions du Cerf, Paris, 2001.
14. Alexandros Kalomiros, *Sfinții Părinți despre originile și destinul omului și cosmosului*, Ed. Deisis, Sibiu, 1998.
15. Sf. Iustin Popovici, *Omul și Dumnezeul-om. Abisurile și culmile filozofiei*, ediția a 2-a revizuită, Ed. Sophia, București, 2010.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Aprofundarea tematicilor cursului. Precizări terminologice. Ipostas, persoană, ființă, natură, fire, creație, chip, asemănare, libertate, iubire.	Participare activă, referate, brainstorming	2 seminarii
2. Cosmologia autonomă și cosmologia teonomă (Pr Dumitru Popescu)	Participare activă, referate, brainstorming	1 seminar
3. Omul și cosmosul în viziunea Sf. Maxim Mărturisitorul	Participare activă, referate, brainstorming	1 seminar
4. Omul și îngerul. Comparație din perspectiva „chipului și asemănării” cu Dumnezeu.	Participare activă, referate, brainstorming	1 seminar
5. Omul trupesc, omul psihic și omul duhovnicesc în viziunea Sf. Apostol Pavel și a părinților filocalici. Implicații în spiritualitate și în psihologie.	Participare activă, referate, brainstorming	1 seminar
6. Stările psihice și stările de duh. Diferențe, interconexiuni, dinamică.	Participare activă, referate, brainstorming	1 seminar
7. Antropologia creștină și antropologia științifică. Creaționism vs evoluționism. Confruntarea modelelor existente cu învățătura Bisericii. Implicații în antropologie, hristologie și în soteriologie.	Participare activă, referate, brainstorming	2 seminarii
8. Potențialitățile alternative ale omului în raport cu lumea și factorii care actualizează potențialitățile multiple ale	Participare activă, referate,	1 seminar

lunii – aprofundarea tematicii din perspectiva teologiei pr Dumitru Stăniloae.	brainstorming	
9. Exegeza și hermeneutica patristică a „pomilor” din mijlocul Edenului.	Participare activă, referate, brainstorming	1 seminar
10. Hermeneutica „hainelor de piele”.	Participare activă, referate, brainstorming	1 seminar
11. Sensul eshatologic al creației. Spre o antropologie a transfigurării. Recapitulare și concluzii.	Participare activă, referate, brainstorming	1 seminar
Bibliografie suplimentară:		
<p>1. Doru Costache, <i>Irelevanța controverselor creaționism vs evoluționism pentru tradiția Bisericii Ortodoxe. Deconstrucție logică și teologică a unui mit modern</i>, în Noua reprezentare a lumii. Studii interdisciplinare, nr.3, Ed. XXI: Eonul dogmatic, București, 2004</p> <p>2. Doru Costache, <i>Între Alfa și Omega – spre o teologie ortodoxă a creației</i>, în Tabor, iulie, 2007, pp.35-42</p> <p>3. Dumitru Popescu, <i>Ortodoxie și contemporaneitate</i>, Ed. Diogene, București, 1996</p> <p>4. Serafim Rose, <i>Cartea Facerii. Crearea lumii și omul începuturilor</i>, Ed Sofia, București, 2001.</p> <p>5. John Meyendorff, <i>Teologia bizantină</i>, Ed. IMBOR, București, 1996.</p> <p>6. Pr. Dumitru Stăniloae, <i>Ascetica și mistica Bisericii Ortodoxe</i>, Editura IBMBOR, București, 2002.</p> <p>7. Ioannis Romanides, <i>Dogmatica patristică ortodoxă. O expunere concisă</i>, trad. Dragos Dasca, Editura Ecclesiast, Sibiu, 2011.</p> <p>8. John D. Zizioulas, <i>Lectures in Christian Dogmatics</i>, T&T Clark, London, 2008.</p> <p>9. Denis Alexander, <i>Creație sau evoluție. Trebuie să alegem?</i>, Editura Curtea Veche, București, 2009.</p> <p>10. Lars Thunberg, <i>Om și cosmosul în viziunea Sf. Maxim Mărturisitorul</i>, Ed. IBMBOR, București, 1999.</p>		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza Programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. În egală măsură, au fost luate în calcul așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, structurile de asistență socială, structurile din domeniul educațional.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<ul style="list-style-type: none"> - Cunoașterea antropologiei creștine, însușirea și utilizarea registrului terminologic și conceptual propriu disciplinei; - Asimilarea informațiilor fundamentale referitoare la crearea, constituția și menirea omului. - Capacitatea de relaționare a informațiilor în perspectiva prezenței și lucrării lui Dumnezeu în creația Sa și a participării omului la 	Examen oral, condiționat de predarea și susținerea lucrărilor de seminar.	80%

	<p>prezența și lucrarea lui Dumnezeu</p> <p>- cunoașterea relevanței actuale a antropologiei creștine în raport cu alte concepții antropologice</p>		
10.5 Seminar/laborator	<p>- Înțelegerea și însușirea problematicii tratate la curs și seminar;</p> <p>- Capacitatea de a integra într-un discurs propriu a informațiilor și conceptelor asimilate;</p> <p>- Flexibilitatea în elaborarea lucrărilor/ eseurilor tematice propuse, care reflectă o bună cunoaștere a informațiilor, precum și capacitatea de valorificare a lor în varii moduri</p> <p>-Capacitatea analitică, sintetică și critică</p> <p>-Redactarea textului academic și originalitate</p>	Elaborarea și susținerea unei lucrări de seminar, repartizate de titularul activităților de seminar, la data stabilită, din cursul semestrului și predarea acesteia în seminarul din penultima săptămână de activitate didactică.	20%

10.6 Standard minim de performanță

Cunoașterea generală a aspectelor fundamentale ale antropologiei creștine: lumea rațională și transparentă ca dar al iubirii și înțelepciunii lui Dumnezeu, care își găsește sensul în om; omul – cunună a creației, creat după chipul lui Dumnezeu și chemat să devină asemenea lui Dumnezeu prin har; crearea, constituția și starea primordială a omului, căderea omului și urmările acesteia; relevanța antropologiei creștine pentru omul contemporan.

Data completării
5 aprilie 2023

Semnătura titularului de curs
Pr.conf.dr. Grigore Dinu Moș

Semnătura titularului de seminar
Pr.conf.dr. Grigore-Dinu Moș

Data avizării în departament
.....

Semnătura directorului de departament
Pr.prof.dr. Ștefan Iloaie